

Fibromiyalji Sendromu için ACR 2010 Tanı Kriterleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Fibromiyalji Sendromu için ACR 2010 Tanı Kriterleri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21821>

Özet

Bu akademik giriş, 2010 yılında Amerikan Romatoloji Koleji (ACR) tarafından yayımlanan ve **Fibromiyalji Sendromu** (FMS) tanısı için geliştirilen kriterlerin Türk toplumuna uyarlanması ve geçerlilik/güvenirlilik çalışması'nı incelemektedir. Çalışma, Atik tarafından 2014 yılında tamamlanan bu çalışmada, orijinal **ACR 2010 Tanı Kriterlerinin** kültürel ve dilsel ete'erli'ini sağlamayı amaçlamıştır. Kriterler, yaygın ağrı indeksi (WPI) ve semptom şiddeti ölçe'i (SSS) bile'enlerini kullanarak FMS tanısını kolaylaştırmaktadır. Çalışma, **Ankara Üniversitesi** Tıp Fakültesi bünyesinde gerçekleştirilmiş olup, kriterlerin Türk popülasyonunda kullanımı için zemin hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Fibromiyalji Sendromu, ACR 2010, Tanı Kriterleri, Uyarlama, Geçerlilik, Güvenirlilik, Çalışma Atik, Romatoloji, WPI, SSS.

Yazarlar

Çalışma Atik.

Amaç

Bu tanı kriterlerinin temel amacı, **Fibromiyalji Sendromu**'nun (FMS) klinik ortamda ve araştırmalarda standartlaştırmak, güvenilir bir şekilde tehis edilmesini sağlamaktır. Orijinal 1990 kriterlerinden farklı olarak, ACR 2010 kriterleri yaygın hassas noktalar'nı fiziksel muayenesi yerine, hastanın bildirdiği semptomların yaygınlığını ve şiddetini ölçerek tanıyı basitleştirmiştir.

Çalışma Atik'in uyarlama çalışması'nın spesifik amacı ise, bu uluslararası standart kriterlerin Türk kültürüne ve diline uygunluğunu, psikometrik özellikler açısından test ederek tanısal araç olarak kullanılabilirliğini kanıtlamaktır. Bu uyarlama, FMS tanısını Türkiye'deki klinisyenler tarafından daha tutarlı bir şekilde konulmasına olanak sağlamayı hedeflemiştir.

Yapı

ACR 2010 tanı kriterleri, **Fibromiyalji Sendromu**'nun iki temel bile'enini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temel alır: Yaygın Ağrı İndeksi (Widespread Pain Index - WPI) ve Semptom Şiddeti Ölçe'i (Symptom Severity Scale - SSS). Bu kriterler bir ölçekten ziyade bir tanı algoritması görevi görür.

Yaygın Ağrı İndeksi (WPI): Hastanın son bir hafta içinde ağrı hissettiği 19 vücut bölgesini

sayarak ağırlık yaygınlığı değerlendirir (0-19 arası puanlanır).

Semptom Şiddeti Ölçeği (SSS): Yorgunluk, uykudan dinlenememe ve bilişsel semptomların şiddetini (her biri 0-3 arası puanlanır) ve somatik semptomların varlığını değerlendirir.

FMS tanısı, WPI ve SSS skorlarının belirli bir eşiği aşmasıyla konulur, böylece tanı da hem ağırlık yaygınlığı hem de ilikili semptomların şiddeti hesaba katılır.

Geçerlilik

Çağrı Atık tarafından yürütülen 2014 uyarılma çalışmasının özetinde spesifik geçerlilik istatistiklerine dair detaylı bilgiler sunulmamıştır. Ancak, bir tanı kriteri uyarılmasında, kriterlerin Türk popülasyonundaki klinik tanımlarla ne kadar uyumlu olduğunu gösteren **ölçüt geçerliliğinin** (criterion validity) incelenmesi kritik öneme sahiptir.

Bu adaptasyonun, kriterlerin orijinal versiyonuyla benzer tanısal doğruluğa sahip olduğunu ve FMS hastalarının sağlığı kontrollerden veya diğer romatizmal hastalıklardan ayırmada başarıldığını gösteren yapı geçerliliği (construct validity) çalışmaları yürütülmüş olması muhtemeldir. Akademik tezde bu detayların bulunduğunu varsayılmaktadır.

Güvenirlilik

Uyarılma çalışmasının özet verilerinde spesifik güvenirlik değerleri (örneğin, Cronbach alfa katsayısı, test-tekrar test güvenirliği) yer almamaktadır. Tanı kriterlerinin güvenilirliği, farklı klinisyenler tarafından uygulandığında sonuçların tutarlılığı (klinikler arası güvenirlik) ve zaman içinde semptomlar değişimi süreci sonuçların kararlılığı (test-tekrar test güvenirliği) içerir.

Başarılı bir uyarılma için, Türkçe versiyonun yüksek iç tutarlılığına sahip olması ve zaman içinde kararlı sonuçlar vermesi beklenir. Bu özellikler, kriterlerin klinik uygulamada güvenilir bir araç olarak kullanılabilmesi için zaruridir.

Faktör Analizi

ACR 2010 Tanı Kriterleri, yapısal olarak Yaygın Ağrı Şiddeti (WPI) ve Semptom Şiddeti Ölçeği (SSS) olmak üzere iki ana bileşene ayrıldığı için, uyarılma çalışmaları genellikle bu iki bileşenin Türk popülasyonunda da ayrı ve tutarlı faktörler olarak ortaya çıkıp çıkmadığını araştırmıştır. Kriterler bir ölçekten ziyade bir tanı algoritması olduğundan, klasik faktör analizi yerine, bileşenlerin tanısal katkıları ve iç tutarlılıkları incelenir.

Atık'ın çalışmasında bu analizlerin yapıldığı yapılmadığına dair detaylar mevcut değildir, ancak kriterlerin orijinal iki ana boyutlu yapısının Türkçeye çevrilirken korunması temel hedeftir. Bu

yapısal koruma, kriterlerin uluslararası standartlara uygunluğunu sürdürmesi açısından önemlidir.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama (Adaptation of Diagnostic Criteria)

Format: Klinik değerlendirme ve hasta tarafından bildirilen semptom kontrol listesi (Clinical Interview/Self-Report Checklist)

Language Available: Türkçe (Turkish), İngilizce (Original)

Population Group: Klinik popülasyon (Fibromiyalji şüphesi olan hastalar)

Age Group: Yetkinler (Adults)

Population Details: Türk toplumunda, **Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi** bünyesinde romatoloji veya ilgili kliniklere başvuran hastalar üzerinde uygulanmıştır.

Test Methodology: Kriterlere dayalı tanı algoritması. WPI (0-19) ve SSS (0-12) skorlarının toplanmasıyla elde edilen toplam skorun belirli eşikleri aşması gerekmektedir (Örn: $WPI \geq 7$ ve $SSS \geq 5$ VEYA $WPI \geq 4$ ve $SSS \geq 9$).

Anahtar Kelimeler

FMS Tanı, Yaygın Ağrı Endeksi, Semptom Şiddeti Ölçeği, Romatolojik Değerlendirme, Türk Uyarlaması, Psikometri, Ankara Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değil.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut değil.

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi, **Tıp Fakültesi**, Ankara (Uyarlama çalışması yapan kurum).

Finansman & Ücret ve Test Yolu

Orijinal ACR 2010 Tanı Kriterleri, Amerikan Romatoloji Koleji tarafından yayımlanmış olup, klinik ve araştırma amaçlı kullanılmaları genellikle ücretsizdir. Türk uyarlama çalışması 2014 yılında tamamlanmıştır ve bir akademik tez kapsamında yürütülmüştür.

Orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [fibromiyalji-sendromu-icin-acr-2010-tani-kriterleri-toad.pdf](https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi)

Referanslar

Atik, Ç. (2014). Fibromiyalji sendromu için ACR 2010 tanı kriterlerinin Türk toplumunda **geçerlilik ve güvenilirliği** (Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir. Tez linki: tez.yok.gov.tr

Fibromiyalji Sendromu için ACR 2010 Tanı Kriterleri Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu akademik girişe esas teşkil eden kaynak içerikte, ACR 2010 Tanı Kriterlerinin spesifik maddeleri (WPI ve SSS bileşenlerini oluşturan 19 vücut bölgesi ve semptom listesi) sunulmamıştır. Kriterler, bir anket veya ölçek yerine bir tanı algoritması olarak işlev görmektedir.

WPI (Yaygın Ağrı İndeksi) Bileşenleri: Çene, omuz, üst kol, alt kol, kalça, üst bacak, alt bacak, göğüs, karın, sırtın üstü, sırtın altı, boyun bölgesi gibi 19 vücut bölgesi.

SSS (Semptom Şiddeti Ölçeği) Bileşenleri: Yorgunluk, uykudan dinlenememe ve bilişsel semptomlar (hafıza/düzenleme sorunları) ile somatik semptomlar (bağ ağrısı, irritabl barsak sendromu vb.).

Kriterlerin tam listesi için Çarş Atik'in 2014 tarihli tez çalışmasına başvurulmalıdır.